

Uttalelsen nedenfor inngår som del av publiseringen på internett av "Om Stortingets behandling av barnevernsspørsmål i 1995-96".

Nettadresse:

<https://www.mhskanland.net/page47/MHS-Barnevernet-Stortinget-1995-96/index.html>

27. september 1996

Ruby Harrold-Claesson

Advokat (arbeider i Sverige og nå svensk statsborger, født og oppvokst på Jamaica)

Studier på Jamaica, i Frankrike og i Sverige. Skrevet flere artikler om menneskerettighetsspørsmål, og holder for tiden på med doktoravhandling om menneskerettigheter i Sverige.

Har som advokat arbeidet både med tvistemål og straffesaker, særlig for klienter som er i konflikt med sosialmyndighetene. Har for tiden flere saker klaget inn for Den Europeiske Menneskerettsdomstolen i Strasbourg.

*

Till: Professor Marianne Haslev Skånland

Dokument 8 – Ang. Tvångsomhändertagande av barn

Det norska systemet för tvångsomhändertagande av barn är en kopia av det svenska som genom Lagen om vård av unga (LVU) årligen skiljer tusentals barn och föräldrar åt, till stort lidande för samtliga inblandade familjemedlemmarna. Åtskilliga gånger har Sverige blivit fälld för brott mot enskilda familjers mänskliga rättigheter i Europadomstolen för de mänskliga rättigheterna i Strasbourg och åtskilliga dyrbara förlikningar har träffats i Europakommissionen. Eftersom Norge har följt Sveriges exempel vad gäller tvångsomhändertagande och fosterhemsplacering av barn var det bara en tidsfråga till dess att Norge skulle drabbas av samma öde som Sverige och bli fälld i Europadomstolen. Detta inträffade för Norges del den 7 augusti 1996.

Professor Marianne Haslev Skånland har bett mig att lämna ett yttrande över dokument 8 angående ändringar i det norska barnevernet. Detta är för mig en omöjlig uppgift därför att jag, i familjerättsliga frågor utgår från *Familjeprincipen*, medan systemet för tvångsomhändertagande av barn bygger på *Individprincipen*. Själv är jag född på Jamaica i Västindien, där barn och föräldrar och släkten utgör en integrerad enhet som åtnjuter samhällets skydd och respekt. Mitt ställningstagande i dessa frågor är därför klart.

För dem som inte är bekanta med ovan angivna principer kan jag förklara enligt följande: Inom juridiken talar man om **familjeprincipen** contra **individprincipen**. *Familjeprincipen*, *subsidiaritetsprincipen* och *närhetsprincipen* styr förhållandena i kontinentala Europa, och den traditionella samhällsbildningen i världen i övrigt medan individprincipen är den härskande modellen i de nordiska länderna.

De flesta EU-länderna utgår från familjeprincipen, närhetsprincipen och subsidiaritetsprincipen. **Familjeprincipen** innebär att familjen är erkänd av lagen som den bas som är till för att tillfredsställa individens behov – dvs samhällets grundval. **Närhetsprincipen** innebär att den sociala organisationen sätter större tilltro till sådana traditionella institutioner som familjen, släkten och inte minst till den oberoende Kyrkan. Allt skall, enligt denna princip, lösas på lägsta möjliga nivå inom samhället. Om det finns möjlighet att klara av ett problem inom det civila grannskapet bör det lösas där eftersom det blir billigare och flexiblere och detta garanterar de civila livsformers fortbestånd till skillnad från lösningar inom den offentliga apparatens kanslier. **Subsidiaritetsprincipen** är ett annat ord för närhetsprincipen dvs att problem skall lösas nära de berörda människorna dock med tillägg av att subsidierna skall komma från det civila samhället.

Inom EU finns en stor subsidiär sektor bestående av frivilliga organisationer och den katolska kyrkan. Dessa organisationer har verkat återhållande för, och kunnat motstå staternas vilja att intervensera inom den privata sfären. Familjeprincipen, närhetsprincipen och subsidiaritetsprincipen används vägledande vad det gäller att fastställa huruvida rättigheter och ansvar skall läggas hos individen eller hos staten de avgör också frågor om gränser och hur långt man anser att statens institutioner kan tillåtas inkräkta på det självgrodda samhällets organisationer utan att bli allt för mäktig. Familjeprincipen har stor livskraft inom EU.

Familjeförhållandena – som i alla andra rättsstater – är reglerade genom lagstiftningen, och lagen bekräftar föräldrarollen samt understryker de sedan urminnes tider gällande förhållanden mellan föräldrar och barn.

Den Europeiska Konventionen angående de mänskliga rättigheterna och grundläggande friheterna stadfäster familjens rätt till respekt och skydd från Staten. Familjen har rätt till sina barn; barnen har rätt till sina föräldrar. I konventionsorganen betraktas familjens rättigheter som *heliga rättigheter*.

Individprincipen – som genomsyrar svensk och norsk sociallagstiftning – innebär att individen står i centrum, utan andra lojaliteter och skyldigheter än mot Staten – **den starka staten** – som ger medborgaren olika förmåner. Därmed kan man köpa sig fri från ansvar för sina närmaste. Individprincipen ger staten starkt inflytande över medborgarna. Med detta instrument i hand kan man skapa den sociala människan.

Den norska modellen jämförd med den europeiska, visar på den väg som politikerna valde för att uppnå sitt ideala samhälle. Familjens betydelse minskades till förmån för de nya sociala yrkenas. Individen sattes i centrum. Genom lagstiftningen kunde man välja inriktningen och skapa nya attityder. Sedan var det steget inte långt att bryta upp den biologiska enheten – familjen – och placera barnen hos för dem främmande människor i främmande miljöer dvs tvångsomhändertagna barn och placera dem i fosterhem.

Systemet för tvångsomhändertagande av barn – som annars kallas för "aktiv socialvård" – som skall vara ett uttryck av solidaritet och omsorg om individen, har utvecklats till ett organ för förtryck, förnedring och förföljelse av vissa medborgare. Jag känner till endast två norska fall av tvångsomhändertagande av barn – fallet Harry Heide och fallet Adele Johansson – och i båda fallen har föräldrarna och barnen utsatts för svåra rättsövergrepp från de sociala myndigheternas sida. Dessa två fall är två fall för många! Att dessa två fall skulle vara undantag förefaller högst osannolikt. Det är snarare så att vi finner oss inför ett grovt systemfel – ett system som förnekar blodsbandet och den naturliga samhörigheten mellan barn och föräldrar till förmån för staten – den starka Staten – och socialbyråkraterna i dess maktapparat.

De sociala myndigheternas åtgärder för barn kränker barnens och deras familjers rätt till respekt och skydd för privat- och familjeliv och utgör således en kränkning av de oförytterliga mänskliga rättigheterna som garanteras i den Europeiska Konventionen angående de mänskliga rättigheterna och grundläggande friheterna.

Familjen är och måste förbli *samhällets grundval*. En verksamhet som kränker samhällets grundval är farlig för samhällets fortbestånd.

De sociala myndigheterna har således för länge sedan förlorat all relevans och trovärdighet med sitt – åtminstone för medborgaren – påstådda syfte att tillvarata *barnets bästa*. I stället har myndigheterna själva gjort sig skyldiga till barnmisshandel – både i fysisk och psykisk bemärkelse.

'Barnets bästa' är ej efterprovbart förrän barndomen eller livet har gått. Begreppet är mycket tveksamt till sitt innehåll och det får framförallt inte förväxlas med socialbyråkratins bästa – som det alltför ofta tycks ske.

Genom tvångsomhändertagande och fosterhemsplacering av barn har socialbyråkraterna gjort sig skyldiga till rättsövergrepp och maktmissbruk. De förtjänar inte fortsatt förtroende. Det finns ingen anledning att reformera en institution som har visat sig skadlig för medborgarna. Enda lösningen är att avskaffa, lägga ned socialbyråkratin. De socialbyråkrater som begått brott – det är fråga om utstuderade brott som har begåtts i lagens namn – skall straffas. Kåren skall omskolas eller förpassas till arbetslöshet – dock först efter avtjänat fängelsestraff.

En samhällsinstitution som har visat sig så skadlig för det civila samhället, som har kränkt enskilda samhällsmedborgares – såväl barns som deras föräldrars – rätt till respekt för privat- och familjeliv, har inget existensberättigande i ett samhälle som vill kalla sig för civiliserat. Skattebetalarnas medel får ej användas för att underhålla en förtryckarapparat som förstör både barn och deras föräldrar.

Mitt enda förslag beträffande det norska barneværet är att det skall skrotas, läggas ned. Dess svenska förlaga förtjänar samma öde.

Göteborg 1996-09-22

Ruby Harrold-Claesson

Jur. Kand.

Född och uppvuxen på Jamaica, Västindien, bosatt och verksam för respekt för de mänskliga rättigheterna i Göteborg, Sverige.